

Röda sjömärken och intressanta konstnärer

Nordingrå konstrunda 2019

- "Detta slår konstnärskollektivet Racken i Värmland. Och jag, som hitintills har trott, att de var det absolut bästa vad gäller konst", utbrast vår ganska nytillsatta landshövding Berit Högman på klingande värmländska. Hon menade förstås konstnärerna i Nordingrå och pingstens konstrunda, den tolfte i ordningen. Berit Högman var invigningstalare på Kiörningsgården och klippte bandet efter att Konstrundans ordförande Kethy Bjesse hälsat välkommen, berättat om de tre nyligen bortgångna Nordingråprofilerna Anders Åberg, Örjan Östlund och konstrundans initiativtagare och frontfigur Birgit Dahlgren. Solen sken, fåglarna kvittrade och spelmännen Arnold Kjellberg och Per Björkland drog några finstämda låtar efter att Tor Holmlund, smeden på NAVAB, skjutit en öronbedövande kanonsalut. Sedan var det fritt fram att ta en fika på Kiörningsgården eller kanske direkt ge sig ut i den andlöst vackra försommargrönskan i jakten på röda sjömärken och intressanta konstnärer!

Som inflyttad till Mellannorrland, var tunnelbanestationen i Solna min första, stora upplevelse av Anders Åbergs konst; fylld med gröna skogar, röda himlar och lastbilar med Röda Ulvens surströmmingsdekal gled man tacksamt in i landskapet, samtidigt som Ted Ströms *Vintersaga* med det stora vemodet rullade in från alla högtalare just det året. Likaså var träskulpturen, signerad Anders Åberg, på inomhustorget i bostadsområdet Andersberg i Halmstad där jag jobbade, en stor konstupplevelse. Den föreställer en indianpojke med en puma bredvid sig. Båda i naturlig storlek och blankpolerade av alla som klappat, kramat och smekt. Jag vet inte var den finns numera men på torget står den inte längre.

Anders Åbergs son Pål har gjort en inventering av sin fars utsmyckningar runt om i Sverige och satt ihop en utställning, som visas i sommar på Mannaminne med foton på konsten och brev från alla fansen. I en text bredvid förklarar han att det är hans sorgearbete men också att han blivit både överraskad och rörd. Att hans pappa varit så produktiv genom åren och att hans konst haft en så stor betydelse för så många människor.

Sommarens utställare på Mannaminne är konstnärgruppen Artneco med deltagare från hela Europa. Några av gruppmedlemmarna har tidigare ställt ut på Mannaminne men i år är det första gången med så många. Två av dem har valt att visa sin konst på Mannaminnes spårvagnar. Orsi Mild i spårvagnen från Tallinn och Elisabet Linna Persson i fönstren på den senapsgula från Norrköping. Det blir en rolig och annorlunda hängning!

Som alltid vid besök på Mannaminne, kan jag inte låta bli att stanna en stund vid Saara Harjus och Barbro Brånes tavlor. För mig är det konst som handlar om vardagen, det nötta och välkända, som får ett extra djup och mening.

I år upptäckte jag i den fasta utställningen även några tavlor av konstnären Nils Björklund från Ångermanland. De har säkert hängt där i många år utan att jag tänkt på dem. Nils Björklund skulle ha ärvt sågverket i Rö (byn där jag bor) och blivit disponent var det tänkt men han valde konsten och att bo och studera i Frankrike istället. Eftersom han bara hade fyra tår på ena foten, kallade han sig Fyrtå eller Furto. På Mannaminne hänger två självporträtt; ett återger en blond, lite blygt blickande man i blå tröja och det andra en självsäker, äldre man i kostym. Man kan bara ana allt som hänt däremellan, men det är insiktsfullt återgivet.

VOLYM

Anders Åbergs pappa Pelle var dekorationsmålare i Stockholm, liksom hans farfar och farfars far. Anders Åberg var alltså fjärde generationen konstnär. Redan på fyrtioalet drog familjen Åberg upp till Nordingrå om somrarna, liksom andra konstnärsfamiljer i Pelles Åbergs vänkrets. I Björnås ligger det som numera kallas Pelle Åbergsgården. En dörr inne i huset är fulltecknad med den tidens kända konstnärers autografer och i huvudbyggnaden hänger några oljor av Pelle Åberg, där man klart kan se släktskapet med sonen Anders. I ett angränsande gästhus, med svindlande Nordingråutsikt, visas soliga akvareller från Stockholms skärgård av den nuvarande ägarens mamma, Gerd Lindström.

Generationskamrat med Anders Åberg är Margareta Petré. Hon har sitt sommarhus i Bäckland, inte långt från Mannaminne. I år visar hon sin konst tillsammans med sonen, filmaren Jonatan Petré Brixel och hans fru, fotografen Erika Holm Petré. När vi kommer får vi först en 25 minuter lång förhandsvisning av Jonatans kommande långfilm *Sagan om Sven Haralds äventyr*. Det är en experimentell film, åt det studentikosa hållet, ganska kul men osammanhängande. Den unge mannen Sven Harald dyker upp på de mest oväntade ställen, för det mesta i ett vintrigt Bäckland men med någon enstaka utflykt till Wästerlunds café i Lunde.

Från biografmörkret går vi en trappa upp och bländas genast av Margareta Petrés stora oljemålningar med olika färgenergier; i atramentsvart/titanvitt, indigo/koboltblått, krapplack/kadmiumrött, indigo/turkos och, som det ser ut nytt för i år, kadmiumgult/citron. Målningarna ger ifrån sig var sitt märkligt sken som vibrerar mot näthinnan i det annars dunkla utställningsrummet.

I kattvinden intill möter man Erika Holm Petrés intensiva, mörka blick i utställningen "Skikt" med collage på fotokonstnären själv. Mitt i allt det svartvita, avskalad hänger ett stort självporträtt i ett hav av röda rosor, anslående och mycket elegant, som en prima ballerina efter en väl genomförd föreställning av Svansjön.

Väl ute i försommargrönskan igen är det bara att leta efter fler röda sjömärken i landskapet och på den sepiabruna kartan, möta nya, intressanta konstnärer och konstatera att årets konstrunda går helt i Anders Åbergs, Örjan Östlunds och Birgit Dahlgrens anda och är som vanligt både upplyftande och omväxlande.

Text: Karin Lundqvist

Foto: Jonas Lundqvist

Volym 2019-06-13